

تاریخ دریافت مقاله: ۹۶/۹/۲

تاریخ تصویب مقاله: ۹۷/۱۱/۶

پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت بر اساس افسردگی و هیجان خواهی در دختران دانش‌آموز^۱

آلما را داراسیان سلماسی*، سیمین دخت رضاخانی**

چکیده

هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت بر اساس افسردگی و هیجان خواهی در دختران دانش‌آموز بود. روش پژوهش همبستگی و جامعه آماری شامل دختران دانش‌آموز پایه دوم و سوم دوره دوم متوسطه بود که در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ در مدارس دولتی منطقه ۸ شهر تهران به تحصیل اشتغال داشتند. ۲۴۰ نفر نمونه به روش نمونه‌گیری تصادفی چند مرحله‌ای انتخاب شدند. پرسشنامه‌های افسردگی بک (۲۰۰۰)، هیجان خواهی زاگرم (۱۹۷۸) و اعتیاد به اینترنت یانگ (۱۹۹۸) اجرا شد. نتایج تحلیل داده‌ها با روش همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیری سلسله‌مراتبی، نشان داد که بین افسردگی و مؤلفه‌های هیجان خواهی با اعتیاد به اینترنت همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد ($p < 0/01$). افسردگی می‌تواند ۲۹/۱ درصد و مؤلفه‌های هیجان خواهی ۳/۹ درصد (و هر دو متغیر افسردگی و مؤلفه‌های هیجان خواهی در

^۱ مقاله برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد است.

* دانش‌آموخته گروه مشاوره، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران

** استادیار گروه مشاوره، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران (نویسنده مسئول)

مجموع ۳۳ درصد) از اعتیاد به اینترنت را در گروه نمونه پیش‌بینی کند. همچنین، یافته‌ها نشان داد از چهار مؤلفه هیجان خواهی تنها مؤلفه ماجراجویی به صورت مثبت و معنادار اعتیاد به اینترنت را پیش‌بینی می‌کند ($\beta=0/190, p<0/01$).

واژگان کلیدی: اعتیاد به اینترنت، افسردگی، هیجان خواهی.

مقدمه

امروزه اینترنت به عنوان ابزاری بسیار مهم برای آموزش، سرگرمی، به اشتراک گذاشتن اطلاعات و ارتباطات تلقی می‌شود (کاس^۱ و همکاران، ۲۰۱۴، به نقل از پولی^۲، ۲۰۱۷)، به طوری که این فناوری توانسته است بسیاری از جنبه‌های زندگی افراد را تغییر داده و بهبود بخشد (می‌حاجلو^۳، ۲۰۱۷) و به بخش جدایی‌ناپذیری از زندگی آنان تبدیل شود (چویی، چان، لی، هان و پارک^۴، ۲۰۱۷). این در حالی است که استفاده از اینترنت در جنبه‌های مختلف زندگی انسان در حال گسترش است؛ بنابراین درک این که افراد چگونه با آن ارتباط برقرار می‌کنند، امری بسیار مهم است. چنانچه امروزه اختلالات وابسته به تعاملات افراد با اینترنت و رسانه‌های اجتماعی به عنوان موضوع مهم علمی تحقیقاتی در حال شکل‌گیری است (اوسچ و ترنر^۵، ۲۰۱۷). از این رو در دنیایی که پیشرفت آن به تکنولوژی وابسته است، به نظر می‌رسد تمایز بین نیاز به اینترنت و اعتیاد به آن به سختی صورت گیرد (بیرد^۶، ۲۰۱۱). می‌توان گفت از یک سو، اینترنت امکان ارتباطات و فعالیت‌های افراد را تسهیل کرده است و از سوی دیگر، استفاده فزاینده از آن، افراد را به سوی اعتیاد به اینترنت^۷ سوق داده است (هسماجاج^۸، ۲۰۱۶). امروزه نوجوانان در محیطی رشد می‌کنند که استفاده از اینترنت به طور فزاینده‌ای به جنبه مهمی از زندگی آنان

¹-Kuss

²-Poli

³-Mihajlov

⁴-Choi, Chun, Lee, Han & Park

⁵-Osuch & Turner

⁶-Beard

⁷- Internet Addiction (IA)

⁸-Hasmuja

تبدیل شده است (وانگ، ویو و لائو^۱، ۲۰۱۶). از جمله عوامل موثر در گرایش به اعتیاد به اینترنت می‌توان به عوامل خانوادگی، فرهنگی، تعامل با همسالان (بیرد، ۲۰۱۱)، عدم توجه کافی والدین به فرزندان و ناآگاهی نسبت به شیوه‌های ارتباطی (جعفری ندرآبادی، ۱۳۹۷) اشاره کرد. در نتیجه شاید بتوان گفت نوجوانان بیش از بزرگسالان نسبت به استفاده از اینترنت آسیب‌پذیرند (لیم، کیم، کیم، لی، لی و پارک^۲، ۲۰۱۷). از این رو، با توجه توجه به این که دوره نوجوانی دوره مواجهه با انواع مختلف استرس‌ها است و والدین منبع حمایت اصلی نوجوانان در این دوره به شمار می‌روند، به احتمال درک نوجوانان توسط والدین و حمایت از آنان در کمک به غلبه بر چالش‌های این دوران بسیار مفید است (چان ایی^۳، ۲۰۱۷). چنانچه، اگر در این دوره نوجوانان احساس کنند که روابط آنان با والدین سرد شده، دیگر از طرف آنان حمایت نمی‌شوند و از لحاظ روانی، والدین غیرقابل دسترس هستند و ممکن است برای جستجوی حمایت اجتماعی جایگزین به استفاده بیش از حد از اینترنت روی بیاورند (ویلوپالی^۴، ۲۰۰۸؛ نیکرسون و ناگلی^۵، ۲۰۰۵، به نقل از بالاروتو، ولپی، مارزیلی و تامبلی^۶، ۲۰۱۸). استفاده زیاد از اینترنت در نوجوانان که هنوز از لحاظ روانی بالغ نیستند و در تلاش برای انطباق خود با محیط اجتماعی هستند، آنان را در معرض خطر اعتیاد به اینترنت قرار می‌دهد (لین و تسای^۷، ۲۰۰۲). اعتیاد به اینترنت می‌تواند برای نسل جوان که در حال رشد روانی و جسمانی خود هستند، به مشکلات جدی منجر شود (نیک محب^۸ و همکاران، ۲۰۱۴) چنانچه، پژوهش‌هایی که درباره اعتیاد به

¹ - Wang, Wu & Lau

² - Lim, Kim, Kim, Lee, Lee & Park

³ - Chun Ee

⁴ - Willoughby

⁵ - Nickerson & Nagle

⁶ - Ballarotto, Volpi, Marzilli & Tambelli

⁷ - Lin & Tsai

⁸ - NikMohb

اینترنت انجام شده نشان داده است که استفاده بیش از حد از اینترنت با برخی از متغیرهای اجتماعی و روانی مانند کاهش روابط اجتماعی، افسردگی و تنهایی همراه است (کرات^۱ و همکاران، ۱۹۹۸، به نقل از پانیکر و ساجدو^۲، ۲۰۱۴). نتایج پژوهش‌های آکین و اسکندر^۳ (۲۰۱۱)، دمیر و کاتلو^۴ (۲۰۱۶)، ربادی و همکاران (۲۰۱۷)، یونس و همکاران همکاران (۲۰۱۶)، شیخ احمدی، یوسفی، تیموری و روشنی (۲۰۱۷) و بحرینیان، حاج عزیززاده، ریسون، هاشمی گرجی و خاضعی (۲۰۱۴) وجود رابطه مثبت و معنادار بین افسردگی و اعتیاد به اینترنت را نشان می‌دهند. همچنین، نتایج پژوهش خسروی و علیزاده صحرایی (۱۳۹۰) نیز حاکی از وجود رابطه مثبت معنادار بین نمره کلی سلامت روان و دو زیرمجموعه افسردگی و جسمانی سازی با اعتیاد به اینترنت بود. در واقع، اختلال افسردگی^۵ بحث روز دنیای امروز است. تحقیقات انجام شده توسط سازمان بهداشت جهانی در سال ۲۰۱۶ نشان داد که حدود ۳۵۰ میلیون نفر در سراسر جهان به افسردگی مبتلا هستند (کیرکابورن^۶، ۲۰۱۶). برآورد شده است که افسردگی در ۱۵ درصد نوجوانان و جوانان شایع است (موجس^۷ و همکاران، ۲۰۱۵). دختران نوجوان در مقایسه با پسران میزان افسردگی بیشتری داشتند (چان ایی، ۲۰۱۷) و این تفاوت به شیوه مقابله آنان مربوط می‌شود. از آنجایی که زنان معمولاً رویکردی شناختی دارند، مشکلات خود را با دیگران در میان می‌گذارند (باتلر و نولن-هوکسما^۸، ۱۹۹۴، به نقل ساراسون و ساراسون^۹، ۲۰۰۵).

^۱-Kraut

^۲-Panicker&Sachdev

^۳-Akin&Iskender

^۴-Demir&Kutlu

^۵-Rabadi

^۶-Younes

^۷-Depression Disorder

^۸- Kircaburun

^۹-Mojs

^{۱۰}- Buttler&Nolen-Hoeksema

ترجمه نجاریان، دهقانی، عرب فهستانی و داودی، ۱۳۹۳)؛ به همین دلیل آنان در هنگام بروز مشکلات و افسردگی نیاز دارند با شخصی صحبت کنند تا به آرامش برسند و اگر در دنیای واقعی (در محیط خانه و در جمع دوستان) این کار ممکن نشود، باعث می‌شود تا آنان به سمت اینترنت و فضای مجازی هدایت شوند. در نتیجه ممکن است اینترنت به عنوان راهی برای فرار از مشکلات و از بین بردن احساس ناراحتی، گناه، اضطراب و افسردگی (کاش، رای، استیل و وینکلر^۲، ۲۰۱۲) و نیز عاملی برای وابستگی به اینترنت باشد. در این راستا، می‌توان به هیجان خواهی^۳ به عنوان ویژگی برجسته دوره نوجوانی اشاره کرد (نیوکام و مک گی^۴، ۱۹۹۱، به نقل از خانجانی و اکبری، ۱۳۹۱). زاکرمن^۵ (۱۹۹۴) هیجان خواهی را جستجوی احساسات تازه، متفاوت و پیچیده و اشتیاق برای پذیرش خطرات جسمانی، مالی و اجتماعی مربوط به این تجارب می‌داند (به نقل از بیک، سوان، اسکالت، بولاند و موستانسکی^۶، ۲۰۱۵). با توجه به این که اینترنت منبع بی‌حد و حصر اطلاعات و نیز سرگرمی رافراهم می‌آورد (مونو^۷ و همکاران، ۲۰۱۷)، جستجو در اینترنت ماجراجویی را تسهیل کرده و به جستجوی پدیده‌های جدید و جالب کمک می‌کند. بنابراین برای افراد هیجان خواه که از تکرار تجربیات پیش‌بینی شده و مسائل زندگی روزمره خسته شده‌اند و به دنبال تجربیات جدید و متنوع هستند (مظاهری نژاد فرد و حسین ثابت، ۲۰۱۷)، می‌تواند مکانی برای ارضاء هیجان خواهی آنان باشد. از آنجایی که اغلب نوجوانان دسترسی آزاد و نامحدود به اینترنت دارند، در نتیجه ممکن است به استفاده زیاد از آن پرداخته (تانگ^۸، ۲۰۱۸) و به مرور به آن وابسته شوند. در این راستا، نتایج

¹ -Sarason&Sarason

² -Cash,Rae,Steel&Winkler

³ -Sensation Seeking

⁴ -Newcom&McGee

⁵ -Zucherman

⁶ -Byck,Swann,Schalet,Bolland&Mustanski

⁷ -Munno

⁸ -Tang

پژوهش مقصودی و تندولی (۱۳۹۴) و جانگ و ره‌ی^۱ (۲۰۱۴) نشان داد که بین افسردگی و هیجان خواهی با اعتیاد به اینترنت رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین، شواهد نشانگر آن است که هیجان خواهی تأثیر مثبتی بر اعتیاد به اینترنت در دوران نوجوانی دارد (لی، نیومن، لی و ژانگ^۲، ۲۰۱۶). چنانچه، وانگ، چن، یانگ و گائو^۳ (۲۰۱۳)، سائیز^۴ (۲۰۱۴)، اوتمن، لی و کیوه^۵ (۲۰۱۷) و مظاهری نژاد فرد و حسین ثابت (۲۰۱۷) در پژوهش خود وجود رابطه مثبت و معناداری را بین هیجان خواهی با اعتیاد به اینترنت گزارش کردند. با توجه به مبانی نظری و پژوهشی بیان شده، چنین به نظر می‌رسد که با توجه به مزایای زیادی که در ارتباط با استفاده از اینترنت مانند جستجوی سریع اطلاعات، تسهیل در اشتراک اطلاعات، افزایش دانش و آگاهی در حوزه‌های مورد علاقه و ارائه شکل‌های جدیدی از ارتباطات و آشنایی با فرهنگ‌های مختلف (لیو و همکاران، ۲۰۱۷) وجود دارد، اما برخی تحقیقات بیانگر آن است که نبود کنترل بر استفاده از آن ممکن است به برخی اختلالات مانند اضطراب، استرس، افسردگی، وسواس اجباری (بوساری^۷، ۲۰۱۶) منجر شود و بر عملکرد زندگی روزمره، روابط خانوادگی، ثبات عاطفی فرد (کو، ین، ین، چن و چن^۸، ۲۰۱۲) تأثیر منفی داشته باشد و همچنین به برخی از مشکلات مانند مشکلات تحصیلی (دهقانی، ۱۳۹۶) منجر شود. این در حالی است که بیش‌ترین و بزرگ‌ترین گروه کاربران اینترنت نوجوانان هستند و یافته‌ها به طور مداوم نشانگر رشد خطر عوارض اعتیاد به اینترنت در نوجوانان سراسر جهان است (یو و شیک^۹، ۲۰۱۷).

^۱-Jung&Rhee

^۲-Li,Newman,Li&Zhang

^۳-Wang,Chen,Yang&Gao

^۴-Siyeez

^۵-Othman, Lee&Kueh

^۶- Lu

^۷-Busari

^۸-Ko,Yen,Yen,Chen&Chen

^۹-Yu&Shek

چنانچه در سال‌های اخیر اعتیاد نوجوانان به اینترنت به عنوان یک نگرانی عمده در سلامت عمومی به حساب می‌آید (اسپادا^۱، ۲۰۱۴، به نقل از لی و همکاران، ۲۰۱۶). با توجه به آنچه گفته شد، به نظر می‌رسد مشکلات اعتیاد به اینترنت و تنوع خواسته‌ها و انتظارات در کسب اطلاعات (اعم از مثبت یا منفی بر حسب فرهنگ جوامع) و توجه به هیجان خواهی نوجوانان (به دلیل دوره نوجوانی) در روی آوری به استفاده از اینترنت و ایجاد تعادل در این استفاده، از مسائل مهم خانواده و جامعه است. این که استفاده نوجوانان (به ویژه دختران که به نظر می‌رسد مسئولیت بیشتر یا نقش مستقیم تری در تربیت فرزندان و در نتیجه به طور غیرمستقیم در سلامت روان جامعه دارند) از اینترنت چگونه است، دغدغه اصلی پژوهشگر بود. در فرهنگ جامعه ایران به طور معمول برخی خانواده‌ها، دختران را از انجام کارهای مهیج بازمی‌دارند و به نوعی آنان را به سرکوب هیجان‌هایشان تشویق می‌کنند. این موضوع که تا چه حد دختران نوجوان به دلیل ارضاء هیجان خواهی خود یا به دلیل دوری گزیدن از روابط واقعی با افراد دیگر و در نتیجه گام برداشتن به سوی افسردگی به استفاده بیشتر از اینترنت گرایش پیدا می‌کنند، مسئله قابل تأمل و مهمی است. این امر به مطالعه، پژوهش، سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی نیاز دارد. به نظر می‌رسد آگاهی بخشیدن به نوجوانان در مورد آسیب‌های اعتیاد به اینترنت بر اساس اطلاعات پژوهشی بتواند علاوه بر توجه به نیازهای دوره نوجوانی، آنان را در ایجاد تعادل برای استفاده از اینترنت و در نتیجه سلامت روان رهنمون کند. بدین ترتیب، با توجه به اهمیت موضوع اینترنت، به‌روز بودن و همه‌گیر بودن و در دسترس بودن آن و این که به نظر می‌رسد امروزه استفاده از اینترنت و دنیای مجازی اجتناب‌ناپذیر است، پرداختن به مسائل مرتبط با نوجوانان و اینترنت، ضرورت انجام این پژوهش را نشان می‌دهد. امید

¹ -Spada

است آموزش استفاده درست و به جا از اینترنت به منظور مقابله و پیشگیری از مشکلات عدیده‌ای که در آینده پیش روی جوانان خواهد بود، نسل آینده‌ساز کشور را از پیامدهای منفی اینترنت دور نگه دارد. از این رو، پژوهش در پی این هدف است که اعتیاد به اینترنت را بر اساس افسردگی و مؤلفه‌های هیجان خواهی پیش‌بینی کند. بر این اساس فرضیه‌های پژوهش به شرح زیر است: ۱- بر اساس افسردگی می‌توان اعتیاد به اینترنت را پیش‌بینی کرد. ۲- بر اساس مؤلفه‌های هیجان خواهی می‌توان اعتیاد به اینترنت را پیش‌بینی کرد.

روش پژوهش: با در نظر گرفتن موضوع پژوهش و هدف آن، روش پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش شامل دختران دانش‌آموز پایه دوم و سوم دوره دوم متوسطه است که در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ در مدارس دولتی منطقه ۸ شهر تهران به تحصیل اشتغال داشته‌اند. حجم نمونه بر اساس نظر هویت و کرامر^۱ (۲۰۰۴)، ترجمه شریفی و همکاران، (۱۳۸۹) مبنی بر انتخاب ۴۰-۲۰ نفر به ازای هر متغیر پیش‌بین (افسردگی و ۴ مؤلفه هیجان خواهی یعنی ۵ متغیر) ۲۰۰ نفر برآورد شد و با در نظر گرفتن احتمال افت، ۲۰ درصد به این تعداد اضافه شد و حجم نمونه به ۲۴۰ نفر افزایش یافت؛ روش نمونه‌گیری به صورت تصادفی چند مرحله‌ای انجام شد. بدینصورت که از بین ۲۱ دبیرستان دخترانه دولتی دوره دوم متوسطه منطقه ۸ تهران، ۴ دبیرستان و از هر دبیرستان ۳ کلاس به صورت تصادفی انتخاب شد. از بین دانش‌آموزان کلاس‌های انتخاب شده بر حسب تعداد دانش‌آموزان آن‌ها، بین ۲۵-۲۰ نفر به طور تصادفی انتخاب شدند. پس از هماهنگی‌های لازم با مدیر و معلمان مدارس و کلاس‌های انتخاب شده، دانش‌آموزان مذکور نمونه پژوهش را تشکیل دادند. برای رعایت اصول اخلاقی پژوهش، افرادی که تمایل به پاسخ‌دهی نداشتند، مجاز به ترک جلسه بودند (از ۲۴۰ پرسشنامه

^۱-Howitt&Cramer

اجرا شده، ۳۳ پرسشنامه به دلیل ناقص بودن کنار گذاشته شدند، بنابراین حجم نمونه به ۲۰۷ نفر رسید). از این تعداد ۱۲۵ نفر (۶۰/۴ درصد) در پایه دوم و ۸۲ نفر (۳۹/۶ درصد) دیگر در پایه سوم دبیرستان مشغول به تحصیل بودند و رشته تحصیلی ۶۱ نفر (۲۹/۵ درصد) از شرکت کنندگان علوم انسانی، ۳۰ نفر (۱۴/۵ درصد) ریاضی، ۵۶ نفر (۲۷/۱ درصد) علوم تجربی و ۶۰ نفر (۲۹ درصد) فنی و حرفه‌ای بود.

ابزار پژوهش:

۱- پرسشنامه اعتیاد به اینترنت یانگ: این پرسشنامه توسط یانگ (۱۹۹۸) ساخته شد و شامل ۲۱ پرسش است که بر اساس مقیاس لیکرت (اصلاً، خیلی کم، کم، زیاد و خیلی زیاد) از نمره ۰ برای اصلاً تا نمره ۴ برای خیلی زیاد نمره‌گذاری می‌شود. نمرات بدست آمده برای هر فرد، وی را در سه زمینه طبقه‌بندی می‌کند: کاربر عادی اینترنت، کاربری که در اثر استفاده زیاد از اینترنت دچار مشکلاتی شده است و کاربر معتاد که استفاده بیش از حد، وی را وابسته کرده و نیاز به درمان دارد؛ بنابراین اگر نمره به دست آمده برای هر فرد بالاتر از ۴۴ باشد، نشان‌دهنده اعتیاد اینترنتی آن شخص خواهد بود. در مطالعه یانگ و همکاران، پایایی درونی پرسشنامه بالاتر از ۰/۹۲ و پایایی به روش بازآزمایی نیز معنادار گزارش شده است (من سالی^۱، ۲۰۰۶، به نقل از انسروودی، حسینیان، صالحی و مومنی، ۱۳۹۲). علوی و همکاران (۱۳۸۹) در بررسی روایی سازه پرسشنامه از روش تحلیل عاملی تأییدی استفاده کردند که در مجموع ۵۶٪ از واریانس را تبیین می‌کند. همچنین ضریب آلفای کرونباخ از ۰/۶۲ تا ۰/۸۱ به دست آمد. در مطالعه حاضر نیز ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۴ به دست آمد.

^۱-Mansally

۲- پرسشنامه افسردگی بک-۲ (BDI-II): پرسشنامه افسردگی بک (۲۰۰۰) ویراست دوم، ۲۱ سؤال ۴ گزینه‌ای دارد که بر مبنای ۰ تا ۳ نمره گذاری می‌شود و درجات مختلفی از افسردگی را از خفیف تا شدید تعیین می‌کند. بک، استیر و براون^۱ (۲۰۰۰) ثبات درونی این ابزار را ۰/۷۳ تا ۰/۹۲ با میانگین ۰/۸۶ و ضریب آلفا برای گروه بیمار ۰/۸۶ و غیر بیمار ۰/۸۱ گزارش کرده‌اند. نتایج پژوهش ساردوئی (۱۳۷۴) نشان داد پرسشنامه افسردگی بک قادر به تفکیک موارد افسرده از غیر افسرده است؛ بنابراین پرسشنامه از روایی افتراقی برخوردار است و ضریب آلفا برای ثبات درونی ۰/۷۹ گزارش شد (به نقل از ناصح، ۱۳۸۶). ضریب آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر ۰/۸۹ به دست آمد.

۳- آزمون هیجان خواهی زاگرمین: زاگرمین (۱۹۷۸) پرسشنامه‌ای به نام مقیاس استاندارد هیجان خواهی را طراحی کرد که شامل ۴ مؤلفه حادثه‌جویی، تجربه‌جویی، بازداری زدایی و ملال‌پذیری است. شکل پنجم هیجان خواهی زاگرمین شامل ۴۰ ماده ۲ عبارتی است که خلاصه‌شده شکل ۷۲ سؤالی این مقیاس است. آزمودنی ملزم است یکی از دو جز هر ماده را حتماً انتخاب کند. آزمودنی درازای هر پاسخ هماهنگ با کلید ۱ نمره دریافت می‌کند. نمرات آزمودنی درجات مختلفی از هیجان خواهی را از خیلی پایین تا خیلی بالا تعیین می‌کند. زاگرمین و همکاران (۱۹۷۸) پایایی درونی مقیاس را ۰/۸۳ تا ۰/۸۶ و ضریب بازآزمایی بعد از سه هفته را ۰/۹۴ گزارش کردند (رضایی جمالویی، آریا پوران، کچویی، مرادی و طاهری، ۱۳۹۴). این پرسشنامه توسط محوی شیرازی (۱۳۸۷) هنجاریابی شد. وی ضریب اعتبار پرسشنامه را با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۷۸ گزارش کرد. روایی سازه آن با استفاده از تحلیل عاملی بر روی هم ۳۱/۵ درصد واریانس کل متغیرها را تبیین می‌کند. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۱ بدست آمد.

یافته‌ها: در بررسی فرضیه‌های پژوهش از تحلیل رگرسیون چند متغیری سلسله‌مراتبی استفاده شد. میانگین، انحراف استاندارد، ضرایب آلفای کرونباخ و ماتریس همبستگی

^۱-Beck, Steer&Brown

مؤلفه‌های هیجان خواهی، افسردگی و اعتیاد به اینترنت محاسبه و در جدول ۱ ارائه

شده است.

جدول ۱: میانگین، انحراف استاندارد، ضرایب آلفای کرونباخ و ماتریس همبستگی مؤلفه‌های هیجان خواهی،

افسردگی و اعتیاد به اینترنت

متغیرهای تحقیق	۱	۲	۳	۴	۵	۶
۱. افسردگی	-					
۲. هیجان خواهی - تجربه طلبی	۰/۰۴۳	-				
۳. هیجان خواهی - ماجراجویی	۰/۱۸۴**	۰/۲۹۸**	-			
۴. هیجان خواهی - ملال پذیری	۰/۰۰۷	۰/۴۴۰**	۰/۳۳۷**	-		
۵. هیجان خواهی - گریز از بازداری	۰/۰۵۹	۰/۳۲۶**	۰/۲۲۶**	۰/۴۳۵**	-	
۶. اعتیاد به اینترنت	۰/۵۴۳**	۰/۰۰۷	۰/۲۷۲**	۰/۰۱۴	۰/۰۴۴	-
میانگین	۱۵/۶۳	۴/۲۳	۴/۲۵	۵/۵۰۱	۵/۸۳	۴۰/۴۴
انحراف استاندارد	۱۰/۵۴	۱/۷۲	۱/۶۵	۱/۸۰	۱/۷۵	۱۹/۳۱
ضریب آلفای کرونباخ	۰/۸۹	۰/۶۰	۰/۶۲	۰/۵۷	۰/۵۹	۰/۹۴

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

بر اساس نتایج، افسردگی به صورت مثبت و در سطح معناداری ۰/۰۱ با اعتیاد به اینترنت همبسته است ($I^2=0/543, p<0/01$). از بین مؤلفه‌های هیجان خواهی تنها مؤلفه ماجراجویی به صورت مثبت و معنادار با اعتیاد به اینترنت همبسته بود ($I^2=0/272, p<0/01$). همچنین ضریب آلفای کرونباخ دو مؤلفه ملال پذیری و گریز از بازداری هیجان خواهی تا حدودی پایین است، بنابراین باید در تفسیر یافته‌های مرتبط با دو مؤلفه مزبور احتیاط نمود.

مفروضه‌های تحلیل: برای تحلیل داده‌های پژوهش حاضر، رویکرد سلسله مراتبی تحلیل رگرسیون چند متغیری به کار گرفته شده است. برای ارزیابی نرمال بودن توزیع تک متغیری شاخص‌های چولگی و کشیدگی و برای ارزیابی مفروضه هم خطی بودن

شاخص‌های تورم واریانس^۱ (VIF) و ضریب تحمل مورد بررسی قرار گرفت. از آنجایی که مقادیر کشیدگی و چولگی همه متغیرها در محدوده ± 2 بود بنابراین توزیع داده‌های تک متغیری نرمال است. به علاوه، چون شاخص‌های عامل تورم واریانس (VIF) و ضریب تحمل هر یک از متغیرهای پیش بین به ترتیب پایین تر از ۱۰ و بالاتر از ۰/۱ است، مفروضه مزبور در بین داده‌ها برقرار است. ارزش شاخص دورین واتسون نیز برابر با ۰/۶۵۳ به دست آمد که استقلال خطاهای متغیرهای پیش بین را نشان می‌دهد. شاخص‌های چولگی و کشیدگی مربوط به اطلاعات «فاصله مهلنوبایس (D)» به ترتیب برابر با ۱/۲۲۲ و ۲/۰۹۸ به دست آمد که بیانگر عدم نرمال بودن توزیع داده‌های چند متغیری بود. به همین دلیل نمودار باکس پلات آن ترسیم و معین شد که اطلاعات مربوط به شرکت کنندگان ۱۵۵ و ۱۸۵ پرت چند متغیری تشکیل داده است؛ بنابراین اطلاعات دو شرکت کننده مزبور حذف و با این عمل مقادیر چولگی و کشیدگی به ترتیب به ۰/۹۱۳ و ۰/۸۲۵ کاهش یافت. بدین ترتیب پس از اطمینان از برقراری مفروضه‌ها، داده‌ها به وسیله روش تحلیل رگرسیون چند متغیری با رویکرد سلسله مراتبی تحلیل شد. در این تحقیق افسردگی به عنوان متغیر پیش بین در مرحله اول و مؤلفه‌های هیجان خواهی به عنوان متغیرهای پیش بین در مرحله دوم وارد معادله پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت شد. جدول ۲ نتایج تحلیل رگرسیون چند متغیری سلسله‌مراتبی در پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت بر اساس افسردگی و مؤلفه‌های هیجان خواهی را نشان می‌دهد.

¹-variance inflation factor

جدول ۲: رگرسیون چند متغیری سلسله مراتبی در پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت بر اساس افسردگی و

مؤلفه‌های هیجان خواهی

متغیرهای	B	SE	β	T	سطح معناداری
افسردگی	۰/۹۸۶	۰/۱۱۵	۰/۵۱۴	۸/۵۷۱	۰/۰۰۱
	$F(1) = ۸۳/۰۸۸, p < ۰/۰۰۱$		$adjR^2 = ۰/۲۸۸$		
	$R^2 = ۰/۲۹۱$				
هیجان خواهی - تجربه طلبی	-۰/۲۷۳	۰/۷۴۷	-۰/۰۲۴	-۰/۳۶۶	۰/۷۱۵
هیجان خواهی - ماجراجویی	۲/۲۱۰	۰/۷۴۷	۰/۱۹۰	۲/۹۵۱	۰/۰۰۴
هیجان خواهی - ملال پذیری	-۰/۷۲۹	۰/۷۵۱	-۰/۰۶۸	-۰/۹۷۱	۰/۳۳۳
هیجان خواهی - گریز ازبازداری	۰/۹۴۷	۰/۷۳۷	۰/۰۸۵	۱/۲۸۶	۰/۲۰۰
	$F(5, 198) = 19/504, p < 0/001$				
	$\Delta F = 2/848, p < 0/05$		$adjR^2 = 0/313$		$\Delta R^2 = 0/039$
	$R^2 = 0/330$				

در آزمون فرضیه ۱ مبنی بر این که بر اساس افسردگی می‌توان اعتیاد به اینترنت را پیش‌بینی کرد؛ همچنان که داده‌های جدول ۲ نشان می‌دهد، افسردگی به صورت معنادار اعتیاد به اینترنت را پیش‌بینی می‌کند ($F(1/202) = 83/088, p < 0/001$)؛ و ضریب رگرسیون بین این دو متغیر مثبت و در سطح ۰/۰۱ معنادار است ($\beta = 0/514, p < 0/001$). مجذور همبستگی چندگانه (R^2) برابر با ۰/۲۹۱ بود؛ بنابراین افسردگی ۲۹/۱ درصد از واریانس اعتیاد به اینترنت را در دختران دانش‌آموز تبیین می‌کند. همچنین در بررسی فرضیه ۲ مبنی بر این که بر اساس مؤلفه‌های هیجان خواهی می‌توان اعتیاد به اینترنت را پیش‌بینی کرد، نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد که مؤلفه‌های هیجان خواهی نیز به صورت معنادار اعتیاد به اینترنت را در دانش‌آموزان دختر پیش‌بینی می‌کند ($F(5/198) = 19/504, p < 0/001$). ارزیابی ضرایب رگرسیون نشان داد که از بین مؤلفه‌های هیجانی خواهی تنها مؤلفه ماجراجویی هیجان خواهی به صورت مثبت و معنادار اعتیاد به اینترنت در دختران

دانش آموز را پیش بینی می کند ($\beta=0/190, p<0/01$). گفتنی است که با ورود مؤلفه های هیجانی خواهی به معادله، ارزش R^2 به $0/330$ رسید؛ بنابراین مؤلفه های هیجان خواهی به همراه افسردگی ۳۳ درصد از واریانس اعتیاد به اینترنت را تبیین می کنند. با توجه به این که ارزش تغییرات R^2 (ΔR^2) برابر با $0/039$ بود، بنابراین می توان گفت با کنترل سهم افسردگی، مؤلفه های هیجان خواهی $3/9$ درصد واریانس اعتیاد به اینترنت را در دختران دانش آموز تبیین می کند. این مقدار از واریانس تبیین شده به وسیله مؤلفه های هیجان خواهی در سطح $0/05$ معنادار بود ($\Delta F=2/848, P<0/05$).

بحث و نتیجه گیری: پژوهش حاضر باهدف پیش بینی اعتیاد به اینترنت بر اساس افسردگی و مؤلفه های هیجان خواهی در دختران دانش آموز پایه دوم و سوم دوره دوم متوسطه انجام شد. یافته ها حاکی از آن است که افسردگی و مؤلفه های هیجان خواهی می توانند اعتیاد به اینترنت را پیش بینی کنند. در بررسی فرضیه ۱، نتایج به دست آمده از ضریب رگرسیون (جدول ۲) نشان داد، افسردگی می تواند به صورت مثبت و معنادار $29/1$ درصد از واریانس اعتیاد به اینترنت را پیش بینی کند؛ این یافته با نتایج پژوهش آکین و اسکندر (۲۰۱۱)، دمیر و کاتلو (۲۰۱۶)، ربادی و همکاران (۲۰۱۷)، یونس و همکاران (۲۰۱۶)، شیخ احمدی، یوسفی، تیموری

و روشنی (۲۰۱۷)، بحرینیان، حاج عزیززاده، ریسون، هاشمی گرجی و خاضعی (۲۰۱۴)، جانگ و رهی (۲۰۱۴)، مقصودی و تندولی (۱۳۹۴) و خسروی و علیزاده صحرايي (۱۳۹۰) همسو است. نتایج این پژوهش ها نشان داد بین اعتیاد به اینترنت و افسردگی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. در تبیین این یافته ها می توان به تأثیر دوره نوجوانی اشاره کرد. نوجوانان در این دوران با تغییرات سریع جسمی، ذهنی، روانی، ناسازگاری های رفتاری، هیجان ها و نگرانی های بسیاری مواجه می شوند (مختاری و میر مهدی، ۱۳۹۴). این در حالی است که دختران نسبت به پسران در سن پایین تری بالغ می شوند و انتظاراتی که

والدین و جامعه برای سازگاری با محیط و اتخاذ نقش‌های جدید برای برآوردن توقعات جامعه از آنان دارند، ممکن است باعث ناآرامی در دختران شود. بنابراین، به علت برخی محدودیت‌هایی که توسط خانواده‌ها و جوامع در مورد دختران دانش‌آموز اعمال می‌شود، ممکن است تنش‌ها و فشارهای بیشتری را نسبت به پسران برای ورود به اجتماع تحمل کنند و باعث شود تا آنان نسبت به افسردگی آسیب‌پذیرتر شوند و ترجیح دهند بیشتر با دنیای مجازی ارتباط داشته باشند. همچنین با توجه به این که اغلب، نوجوانان افسردگی را به صورت بدخلقی، پرخاشگری، خستگی و تنهایی نشان می‌دهند، افراد دیگر ممکن است آنان را دمدمی مزاج، بد اخلاق و مشکل‌آفرین بدانند و نه افسرده؛ این امر موجب می‌شود تا نوجوان احساس گناه و بی‌ارزشی داشته باشد و در فعالیت‌های خانوادگی شرکت نکند (گنجی، ۱۳۹۵)؛ بنابراین نوجوانان در ارتباط با اعضای خانواده دچار مشکل می‌شوند و خشم خود را نسبت به والدین نشان می‌دهند (تانوسا و ماتار^۱، ۲۰۱۰). در همین راستا، می‌توان به نظر ملانی کلاین^۲ اشاره کرد که افسردگی را ابراز پرخاشگری به عزیزان می‌داند (سادوک، سادوک و روئیز^۳، ۲۰۱۵، ترجمه رضاعی، ۱۳۹۵). همچنین، نتایج برخی مطالعات نشان می‌دهد که نوجوانان با آسیب‌های ارتباطی در خانواده از فعالیت‌های آنلاین به عنوان مکانیزم دفاعی استفاده می‌کنند (اشنایدر، کینگ و دلفابرو^۴، ۲۰۱۷). بنابراین شاید بتوان گفت چون نوجوانان در این سنین، کمتر راه‌های مقابله با استرس و تنش‌ها را می‌دانند، بنابراین گاهی برای فرار از نگرانی‌ها، به سوی فضای مجازی تمایل پیدا می‌کنند و ممکن است اینترنت به ابزاری برای گریز از مشکلات، کاهش احساس ناامیدی و افسردگی و نیز عاملی برای وابستگی (اعتیاد) به اینترنت تبدیل شود. در بررسی فرضیه ۲، نتایج جدول ۲ همچنین نشان داد که بین

¹-Tannousa&Matar

²-Melanie Klein

³-Sadock,Sadock&Ruiz

⁴-Schneider,King&Delfabbro

مؤلفه‌های هیجان‌خواهی تنها مؤلفه ماجراجویی هیجان‌خواهی به صورت مثبت و معنادار اعتیاد به اینترنت را در دختران دانش‌آموز پیش‌بینی می‌کند و مؤلفه‌های هیجان‌خواهی می‌تواند ۳/۹ درصد واریانس اعتیاد به اینترنت را پیش‌بینی کند. این نتیجه با نتایج پژوهش وانگ و همکاران (۲۰۱۳)، مقصودی و تندولی (۱۳۹۴)، اوتمن و همکاران (۲۰۱۷)، سائز (۲۰۱۴)، جانگ و رهی (۲۰۱۴) و مظاهری نژادفرد و حسین ثابت (۲۰۱۷) مبنی بر وجود رابطه مثبت و معنادار بین اینترنت و هیجان‌خواهی، همسو است. در تبیین این یافته می‌توان به سن و نقش فرهنگ در هیجان‌خواهی اشاره کرد. به نظر کاستا، تراسیانو و مک کر^۱ (۲۰۰۱) فرهنگ می‌تواند نقش تفاوت‌های جنسیتی را در هیجان‌خواهی تحت تأثیر قرار دهد و تفاوت‌های جنسیتی در فرهنگ‌های مختلف، متفاوت است. بنابراین، به نظر می‌رسد در برخی فرهنگ‌ها و خانواده‌ها، هیجان‌خواهی برای دختران به عنوان ویژگی شخصیتی، کمتر مورد قبول است و آرامش و دوری از هیجان‌ها را برای دختران پسندیده‌تر می‌دانند، در نتیجه ممکن است در این خانواده‌ها بر اساس سبک تربیتی و فرهنگی که حاکم است، به دختران نوجوان خود اجازه بروز هیجان‌ها را ندهند. همچنین به دلیل این که تفاوت جنسیتی در استفاده از اینترنت نسبت به سایر رسانه‌ها بسیار کمتر است (سورین و تانکارد^۲، ۲۰۰۱، به نقل از احمدی، منصوری و شاه‌چراغ، ۱۳۹۵)، دختران نوجوان می‌توانند از اینترنت به عنوان فرصتی برای ارضاء هیجان‌خواهی خود استفاده کنند. در همین راستا، برای نوجوانان گشت و گذار در اینترنت و بسیاری از فعالیت‌های آنلاین به عنوان ماجراجویی با تکنولوژی بالا شناخته می‌شود (لین و تسای، ۲۰۰۲). بنابراین، اینترنت به دلیل این که محیطی بسیار بزرگ‌تر از سایر محیط‌ها است، جایگاهی برای طرح موضوع‌های شگفت‌انگیز، خلق صحنه‌های اعجاب‌آور، طرح موضوع‌های پرتحرک، ماجراجویانه، جذاب، تلاش برای پاسخ دادن به هیجان، تنوع‌طلبی و ارائه اطلاعات بدون

^۱-Costa, Terracciano & McCare

^۲-Severin & Tankard

هیچ سقفی محسوب می‌شود؛ فرد را برای مدت طولانی‌تری جذب می‌کند (گروهل^۱، ۱۹۹۹، به نقل از خانجانی و اکبری، ۱۳۹۱) و می‌تواند به نوعی به هیجان‌خواهی افراد به ویژه نوجوانان پاسخ دهد. استفاده از اینترنت به دختران این امکان را می‌دهد که بتوانند نیاز هیجان‌خواهی خود را به راحتی و بدون محدودیت ارضاء کنند. بنابراین ممکن است به مرور به آن وابسته شوند. لازم به یادآوری است که اگرچه مؤلفه‌های هیجان‌خواهی و افسردگی در مجموع می‌توانند ۳۳ درصد از واریانس اعتیاد به اینترنت را تبیین کنند، اما در این میان سهم افسردگی (۲۹/۱٪) از مؤلفه‌های هیجان‌خواهی (۳/۹٪) بیشتر است. این موضوع می‌تواند زنگ خطری برای مسئولان آموزش و پرورش، دانش‌آموزان، والدین و دست‌اندرکاران سلامت روان کشور باشد. بنابراین با استناد به نتایج حاصل از این پژوهش درباره رابطه مثبت و معنادار افسردگی و مؤلفه‌های هیجان‌خواهی با اعتیاد به اینترنت، پیشنهاد می‌شود به دانش‌آموزان و والدین آنان راه‌های مقابله‌ای مناسب در مواجهه با مشکلات آموزش داده شود تا به هنگام بروز استرس‌ها و بحران‌های زندگی به جای روی آوردن به فضای مجازی و گرایش به افسردگی، بتوانند به شیوه کارآمد با آن‌ها مواجه شوند. همچنین به مسئولان نظام آموزشی و سلامت کشور، برنامه‌ریزان تعلیم و تربیت و والدین پیشنهاد می‌شود تا با برنامه‌ریزی دقیق و شناسایی نیازهای هیجان‌خواهی (با توجه به مؤلفه‌های آن) نوجوانان و با ایجاد فضاهای جذاب و پر نشاط برای اوقات فراغت نوجوانان، فضایی را به وجود آورند تا نوجوانان (به ویژه دختران) بتوانند به شکل بهتری نیازهای هیجان‌خواهی خود را ارضاء کنند تا وابستگی افراطی آنان به اینترنت کاهش یابد. از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان گفت، با توجه به این که بیش از ۶۰ درصد افراد نمونه در پایه دوم متوسطه و بیش از ۸۵ درصد آنان در رشته علوم انسانی، تجربی و فنی و حرفه‌ای تحصیل می‌کردند، لذا یافته‌های پژوهش بیشتر در مورد این افراد

^۱-Grohol

صدق می‌کند و تعمیم آن به سایر دانش‌آموزان در مناطق دیگر یا شهرهای دیگر می‌بایست با احتیاط صورت گیرد.

منابع

- ۱- احمدی، حبیب؛ منصور، فردین و شاه‌چراغ، سیدعلی (۱۳۹۵). بررسی ابعاد آسیب‌زای استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی در میان جوانان شهر کرمانشاه. دوفصلنامه مشارکت و توسعه اجتماعی، ۱(۲)، ۲۱-۱.
- ۲- انسرودی، الناز؛ حسینیان، سیمین؛ صالحی، فاطمه و مومنی، فرشته (۱۳۹۲). رابطه بین اعتیاد به اینترنت با تعارضات نوجوان با والدین، حمایت اجتماعی ادراک‌شده چندبعدی و شادکامی. فصلنامه خانواده و پژوهش، ۱۰(۳)، ۷۷-۹۴.
- ۳- جعفری ندرآبادی، معصومه (۱۳۹۷). بررسی رابطه بین میزان وابستگی به فضای مجازی با کارکرد خانواده و عملکرد تحصیلی در دانش‌آموزان. مجله جامعه‌شناسی آموزش و پرورش، ۴۵، ۸-۳۰.
- ۴- خانجانی، زینب و اکبری، سعیده (۱۳۹۱). هیجان‌خواهی و وابستگی نوجوانان به اینترنت. فصلنامه آموزش و ارزشیابی (علوم تربیتی)، ۵(۲۰)، ۶۳-۷۵.
- ۵- خسروی، زهره و علیزاده صحرایی، ام‌هانی (۱۳۹۰). رابطه اعتیاد به اینترنت با عملکرد خانواده و سلامت روان در دانش‌آموزان. مجله مطالعات روانشناسی تربیتی، ۱۴(۱)، ۵۹-۸۰.
- ۶- دهقانی، یوسف (۱۳۹۶). بررسی ارتباط روان‌رنجورخویی، تعلل‌ورزی و اعتیاد به اینترنت با پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان دختر. مجله مطالعات روانشناسی تربیتی، ۱۴(۲۶)، ۶۳-۸۴.

- ۷- رضایی جمالویی، حسن؛ آریا پوران، سعید؛ کچویی، محسن؛ مرادی، حسین و طاهری، مهدی (۱۳۹۴). پیش‌بینی کاهش مصرف مواد در دانش‌آموزان دبیرستانی بر اساس دل‌بستگی به خدا، نگرش مذهبی، حمایت اجتماعی و هیجان‌خواهی. فصلنامه روانشناسی و دین، ۲، ۹۶-۷۹.
- ۸- سادوک، بنجامین. جیمز؛ سادوک، ویرجینیا. آلکوت و روئیز، پدرو (۱۳۹۵). خلاصه روان‌پزشکی کاپلان و سادوک: علوم رفتاری/ روان‌پزشکی بالینی. ترجمه فرزین رضاعی. تهران: انتشارات ارجمند. (تاریخ انتشار به زبان اصلی، ۲۰۱۵).
- ۹- ساراسون، اروین. جیوساراسون، باریارا. ر. (۱۳۹۳). روانشناسی مرضی (مشکلات رفتار غیرانطباقی). ترجمه بهمن نجاریان، محسن دهقانی، داود عرب قهستانی و ایران داودی. تهران: انتشارات رشد. (تاریخ انتشار به زبان اصلی، ۲۰۰۵).
- ۱۰- علوی، سیدسلیمان؛ اسلامی، مهدی؛ مرآئی، محمدرضا؛ نجفی، مصطفی؛ جنتی فرد، فرشته و رضاپور، حسین (۱۳۸۹). ویژگی‌های روان‌سنجی آزمون اعتیاد به اینترنت یانگ. مجله علوم رفتاری، ۴، (۳)، ۱۸۹-۱۸۳.
- ۱۱- گنجی، مهدی (۱۳۹۵). آسیب‌شناسی روانی بر اساس DSM-5. تهران: نشر ساوالان.
- ۱۲- محوی شیرازی، مجید (۱۳۸۷). بررسی اعتبار، پایایی و هنجاریابی مقیاس هیجان‌خواهی زاگرمین با تغییرات بسته به فرهنگ. دو ماهنامه دانشور رفتار، ۱۵، (۸)، ۴۸-۳۵.
- ۱۳- مختاری، زهرا و میر مهدی، سید رضا (۱۳۹۴). رابطه هیجان‌خواهی با رفتارهای پرخطر در نوجوانان شهر همدان. فصلنامه دانش انتظامی همدان، ۲، (۴)، ۴۴-۲۱.
- ۱۴- مقصودی، سوده و تندولی، سمیرا (۱۳۹۴). اعتیاد اینترنتی و عوامل موثر بر آن در بین دانش‌آموزان دختر دبیرستان‌های شهر کرمان. فصلنامه راهبردهای اجتماعی فرهنگی، ۲۱۱، ۱۴-۱۸۵.

۱۵- ناصح، اشکان (۱۳۸۶). درمانگری افسردگی: تألیف شناخت-رفتار درمانگری گروهی، مهارت‌آموزی والدین و جلسه‌های مشترک نوجوانان- والدین. فصلنامه روان‌شناسی تحولی (روان‌شناسان ایرانی)، ۳(۱۲)، ۳۳۲-۳۲۳.

۱۶- هویت، دنیس و کرامر، دانکن (۱۳۸۹). مقدمه‌ای بر روش‌های تحقیق در روان‌شناسی و مشاوره، ترجمه حسن پاشا شریفی، جعفر نجفی زند، قدسی احقر، مالک

۱۷- میرهاشمی، فریده دوکانه ای فرد و نسترن شریفی. تهران: انتشارات سخن (تاریخ انتشار به زبان اصلی، ۲۰۰۴).

18-Akin,A.&Iskender,M.(2011).Internet Addiction and Depression, Anxiety and Stress.International Online Journal of Educational Sciences, 3(1), 138-148.

19-Bahrainian,SA.;Haji Alizadeh,K.;Raeisoan,MR.;Hashemi Gorji,O.&Khazae,A. (2014). Relationship of Internet addiction with self-esteemand depression in university students.Journal of preventive Medicince and Hygiene,55(3),86-89.

20-Ballarotto,G.;Volpi,B.;Marzilli,E,&Tambelli,R.(2018). Adolescent Internet Abuse: A Study on the Role of Attachment toParents and Peers in a Large Community Sample.Bio Med Research International,2018,1-10.

21-Beard,K.W.(2011). Internet addiction: A handbook and Guide to evaluation and treatment.(Edited by: Young,K.S.&Abreu,C.N.). John Wiley& Sons Inc.

22- Beck, A.T.,Steer,R.A. & Brown, G.K. (2000). Manual for the Beck Depression Inventory-II. San Antonio, TX: The Psychological Corporation.

23-Busari,A.O.(2016).Academic Stress and Internet Addiction among Adolescents:Solution Focused Social Interest Programme as Treatment Option.Journal of Mental Disorders and Treatment,2(2), 1-10.

24-Byck,G.R.;Swann,G.;Schalet,B.;Bolland,J.&Mustanski,B. (2015). Sensation seeking predicting growth in adolescent. Problem behaviors .Child Psychiatry & Human Development,46(3),466-473.

- 25-Cash,H.;Rae,C.D.;Steel,A.h.&Winkler,A.(2012).Internet addiction:A brief summary of research and practice. *Current Psychiatry Reviews*,8(4),292-298.
- 26-Choi,D.W.;Chun,S.Y.;Lee,S.A.;Han,K.T.&Park,E.C.(2018). The association between parentaldepression and adolescent's Internet addictionin South Korea.*Annals of General Psychiatry*,17(15),1-7.
- 27-Chun Ee,A.&Arshat, Z.(2017).Parent-Child Relationship and Depression among Adolescents in Selangor, Malaysia.*International Journal of Humanities and Social Science Invention*,6(10),61-65.
- 28-Costa,P.T.;Terraciano,A.&Mccare,R.(2001).Gender Differences in personality Traits Across cultur:Robust&Surprising Findings. *Journal of personality on social psychology*,81(2),322-331.
- 29-Demir,Y.&Kutlu,M.(2016).The Relationship between Loneliness and Depression: Mediation Role of Internet Addiction. *Educational process: International journal*,5(2),97-105.
- 30- Hasmujaj,E.(2016). Internet addiction and anxiety among students of university of Tirana. *European Journal of Education Studies*,2(4),1-12.
- 31-Jung,J.H.& Rhee,M.K.(2014).Exploration of Causal Model among Sensation Seeking, Impulsiveness, Internet addiction, and Negative Emotions: Moderating Effect of Self-regulation as a Character Strength. *The Korean Journal of Health Psychology*,19(3),747- 767.
- 32-Kircaburun, K.(2016). Self-Esteem, Daily Internet Use and Social Media Addiction as Predictors of Depression among Turkish Adolescents. *Journal of Education and Practice*,7(24),64-72.
- 33-Ko,C.h.;Yen,J.Y.;Yen,C.F.;Chen,C.S.&Chen,C.C.(2012).The association between internet addiction and psychiatric disorder : a review of the literature. *The journal of the Association of European Psychiatrists*, 27(1),1-8.

- 34-Li,X.;Newman,J.;Li, D.&Zhang,H.(2016).Temperament and adolescent problematic Internet use: The mediating role of deviant peer affiliation. *Computers in Human Behavior*,60,342-350.
- 35-Lim,C.H.;Kim,E.J.;Kim,J.H.;Lee,J.S.;Lee,M.Y.&Park,M.S. (2017).The correlation of depression with Internet useand body image in Korean adolescents.*Korean J Pediatr*,60(1),17-23.
- 36-lin,S.Sj.&Tsai,C.C.(2002)Sensation seeking and internet dependence of Taiwan High School Adolescents . *computers in human Behavior*,18(4),411-426.
- 37-Lu,W.H.;Lee,K.H.;Ko,C.H.;Hsiao,R.C.;Hu,H.F.&Yen,C.F. (2017). Relationship between borderline personality symptoms and Internet addiction: The mediating effects of mental health problems.*Journal of Behavioral Addictions*,6(3),434-441.
- 38-MazaheriNejadfard, G.&Hosseinsabet,F.(2017).Predicting Internet Addiction Based onSensation Seeking: Mediation Effect of Attachment Styles.*Journal of Practice in Clinical Psychology*, 5(3), 195-202.
- 39-Mihajlov,M&Vejmelka,L.(2017). Internet Addiction: A Review of the FirstTwenty Years. *PsychiatriaDanubina*, 29(3), 260-272.
- 40-Mojs,E.;Bartkowska,W.;Kaczmarek,L.D.;Ziarko,M.;Bujacz, A.&Warchol Biedermann,K. (2015). Psychometric properties of the Polish version of the brief version of Kutcher Adolescent Depression Scale– assessment of depression among students. *Psychiatria Polska*,49(1),135-144.
- 41-Munno,D.;Cappellin,F.;Saroldi,M.;Bechon,E.;Guglielmucci, F.; Passera, R.&Zullo,G.(2017).Internet Addiction Disorder: Personality characteristics and risk of pathological overuse in adolescents. *Psychiatry Research*, 248,1-5.
- 42-.Nik Mohd,S.A.;NikHashim,H.;Ahmad,M.; CheWel,C.A.; MohdNor,S. Omar,N.A.:(2014). Negative and positive impact of internet addiction on young adults: Empericial study in Malaysia. *Intangible Capital*,10(3),619-638.

43-Osuch,M. &Turner,S.(2017). *Addiction to modern technology: what the science says.* (2018/9/11),<https://www.elsevier.com/connect/addiction-to-modern-technology-what-the-science-says> .

44-Othman,Z.; Lee,C.W.&Kueh,Y.C.(2017).*Internet Addiction and Personality: Association with Impulsive Sensation Seeking and Neuroticism-Anxiety Traits.**International Medical Journal*,24(5),375 – 378.

45-Panicker,j.&Sachdev,R.(2014).*Relations among loneliness, depression ,anxiety stress and problematic internet use.* *International Journal of Research in Applied, Natural and Social Sciences*,2(9),1-10.

46-Poli,R.(2017).*Internet addiction update: diagnostic criteria,assessment and prevalence.**Neuropsychiatry (London)* ,7(1), 04–08.

47-Rabadi,L.;Ajlouni,M.;Masannat,S.;Bataineh,S.;Batarseh,G.;Yessin,A.;Haddad,K.;Nazer,M.K.;Al Hmoud,S.&Rabadi,G.(2017).*The Relationship between Depression and Internet Addiction among University Students in Jordan.**Journal of Addiction Research &Therapy*,8(6),1-8.

48-Schneider,L.A.;King,D.L.&Delfabbro.P.H.(2017). *Family factors in adolescent problematic Internet gaming: A systematic review.* *Journal of Behavioral Addictions*,6(3),321-333.

49-Shaikhamadi,Sh.;Yousefi,F.; Taymori,P.&Roshani,D.(2017).*The relationship between Internet addiction with depression and anxietyamong Iranian adolescents.**Chronic Diseases Journal*,5(2),41-49.

50-Siyez,D.M.(2014).*Gender and sensation seeking as predictor variables of problematic internet use by high school students.* *The Turkish journal on addictions*,1,(1)78-97.

51-Tang,C.SK.(2018).*Depression and Impulsivity Mediating the Relationship Between SocialAnxiety and Internet Addiction.**International Journal ofPsychology & Behavior Analysis*,4(141),1-6.

- 52-Tannousa,A.&Matar,J.(2010).The relationship Between depression and emotional intelligence among a sample of Jordanian children. *Social and Behavioral sciences*,5,1017-1022.
- 53-Wang,J.;Chen,J.;Yang,L.&Gao,S.(2013).Meta-analysis of relationship between sensation seeking &internet addiction. *Advances in Psychological Science*,21(10),1720-1730.
- 54-Wang,Y.;Wu,A.M.S.&Lau,J.T.F.(2016).The health belief model and number of peers with internet addiction as interrelated factors of internet addiction among secondary school student in Hong Kong .*BMC .Public Health* ,16 (272), 1-13.
- 55-Younes,F.;Halawi,G.;Jabbour,H.;ElOsta, N.;Karam,L.; Hajj,A. & RabbaaKhabbaz,L.(2016).Internet Addiction and Relationships with Insomnia, Anxiety, Depression, Stress and Self-Esteem in University Students: A Cross-Sectional Designed Study. *Journal.plose one*,11(9),1-13.
- 56-Yu,L.&Shek,D.T.(2017).Testing Longitudinal Relationships between Internet Addiction and Well-Being in Hong Kong Adolescents: Cross-Lagged Analyses Based on three Waves of Data. *Child Indicators Resarch*,11(5),1545-1562.